

Beslut 2017-12-13

Länsstyrelsen
Stockholm

Karklö naturreservat

Värmdö kommun

Innehållsförteckning

Beslut om bildande av Karklö naturreservat i Värmdö kommun

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2A. Skötselplan

Bilaga 2B. Skötselkarta

Bilaga 3. Hur man överklagar

Framsida: Vitfläckig guldvinge

Foto: Britt Forsén

Enheten för naturvård
Kristina Jiselmark

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Karklö naturreservat i Värmdö kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Karklö naturreservat
Kommun	Värmdö
Naturvårdsregister-ID	2046356
Socken	Värmdö
Naturgeografisk region	Region 25 "Östersjön med skärgårdar samt Åland"
Läge	Reservatet ligger ca 35 km ostnordost om Stockholm centrum.
Fastigheter	Karklö 1:8 och Karklö 1:13
Fastighetsägare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Areal	122,5 hektar varav 59,4 hektar land
Reservatsförvaltare	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Karklö.

Syftet med reservatet är att bevara ett skärgårdsområde som är av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv och som har ett skyddsvärt, kulturpräglat skärgårdslandskap som är representativt för länet. I reservatet ska det historiska odlingslandskapet, de värdefulla skogsområdena, havsmiljöerna liksom växt- och djurlivet särskilt skyddas och vårdas. Områdets värde för det rörliga friluftslivet ska tas tillvara.

Syftet ska uppnås genom att:

- bebyggelse eller större anläggningar på land eller i vatten inte tillkommer,
- odlingslandskapet bevaras genom åkerbruk, bete och återkommande röjningar,
- skogsmarken undantas från produktionsinriktat skogsbruk och lämnas för fri utveckling eller sköts enbart för att vårda naturvärdena, medan andra delar brukas genom plockhuggning med naturvårdande inriktning,
- området görs tillgängligt och attraktivt för allmänheten genom enkla anordningar, såsom information och båtluffarled.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. i skötselområde 1 (se bilaga 2B) avverka eller skada träd och buskar, ta bort eller upparbeta vindfällan eller utföra annan skoglig åtgärd. Föreskriften gäller inte begränsade naturvårdande skötselåtgärder enligt föreskrift B2, och som är preciserade i skötselplanen,
2. inom skötselområde 2 (se bilaga 2B) slutavverka skog,
3. på land eller i vatten gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk bearbetning,
4. anlägga väg eller parkeringsplats,
5. skogsplantera betesmark eller åkermark eller bedriva energiskogsodling eller julgransodling på åkermark,
6. uppföra byggnad, mast, torn eller annan anläggning eller anordna upplag,
7. dra fram mark-, vatten- eller luftledning,
8. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel i skogsmark,
9. införa för området främmande växt- eller djurart.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

10. uppföra skärgårdsmaja eller annan mindre byggnad eller anläggning för friluftslivet,
11. muddra,
12. anlägga stig,
13. anlägga ny farledsmarkering eller andra sjösäkerhetshöjande anläggningar.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötselåtgärder i form av röjning, gallring, hamling, frihuggning, dikesrensning, åkerbruk, betesdrift och stängsling för bete,
3. skötsel av stigar och båtluffarled,
4. anläggande av sopmaja,
5. undersökningar av växt- och djurlivet och övriga naturförhållanden i reservatet.

Åtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga 2A.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. ta stenar, gräva, hacka, borra, spränga, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller ta bort död ved,
3. skada vegetationen genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar,
4. medföra hund som inte är kopplad,
5. sätta upp affisch, skylt eller liknande eller göra inskrift. Föreskriften gäller inte befintliga anslagstavlor eller helt tillfälliga skyltar som till exempel tipspromenader,
6. framföra motordrivet fordon på land annat än på befintliga vägar,
7. tälta mer än två dygn på samma plats,
8. under längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand,
9. på ett störande sätt använda musikinstrument, musikanläggning eller liknande.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och som anges i föreskrifterna B1 – B5,
2. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får såga av och ta bort hindrande stamdel av träd som fallit över väg eller stig, eller fälla träd med uppenbar risk att falla över stigar, vägar, byggnader, luftledningar eller privata tomter,
3. jakträttsinnehavaren får använda lös hund vid jakt samt använda terrängskoter (t.ex. fyrhjuling) på fast mark i samband med uttransport av fällt högvilt och rådjur,
4. innehavaren av ledning får utföra normalt underhåll av befintlig ledningsgata,
5. inplantering eller hållning av arter som ingår i sedvanlig jordbruksverksamhet,
6. djurhållaren får använda vallhund vid djurhållningen,
7. rensning av diken runt åkermark,
8. framdragande av fiberkabel om åtgärden sker till och med den 31 december 2018,
9. innehavare av befintliga inskrivna servitut att utöva de rättigheter som följer av respektive servitut,
10. röjning av buskar och sly runt befintliga sjövisten enligt inskrivna servitut,
11. skötsel av befintliga farledsmarkeringar eller andra befintliga sjösäkerhetshöjande anläggningar.
12. underhåll av befintliga vägar och stigar.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2A) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län ska vara förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Vattenskoterförordningen (1993:1053) SFS.
- Enligt fiskelagstiftningen, förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och Fiskeriverkets föreskrifter (2005:24) krävs tillstånd för användning av fasta fiskeredskap på allmänt vatten,
- På reservatets öar gäller utvidgat strandskydd på land till 300 meter samt det generella strandskyddet på 100 meter i vattnet.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Förbud mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.
- Förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Förbudet gäller alla fritidsbåtar, förutom dem som är k-märkta. Hela Sveriges sjöterritorium omfattas enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2012:13) om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Naturreservatet omfattar delar av öarna Karklö-Vambö, Björkholmen och Idholmen samt hela Kolfatet. Reservatets areal är totalt cirka 123 hektar varav 59 hektar utgörs av land.

På Karklö-Vambö bedrivs ett aktivt jordbruk där boskapsskötsel vidmakthåller ett öppet kulturlandskap med åkrar, ängar och betesmarker. Landskapet är uppblandat med omväxlande hällmarker, lövskogar och barrskogar och öns inre delar präglas av lummiga ekbackar. Björkholmen domineras av hällmarker med blandskog, och långsmala tidigare ängsmarker insprängda där emellan. Idholmen domineras av hällmarker och granskog. Delar av skogen, främst utmed branterna, är klassad som nyckelbiotop och har mycket höga naturvärden med gott om död ved. Ön Kolfatet är blockrik och delvis bevuxen med tall. På Karklö-Vambö och Björkholmen finns en rik ängs- och hagmarksflora, och den rödlistade tallticken förekommer på flera ställen inom reservatet.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Karklö och intilliggande öar nyttjas intensivt av det rörliga friluftslivet, till stor del av besökare med egna båtar. Det finns flera bra naturhamnar och två båtklubbar har sina klubbholmar på Björkholmen respektive Kolfatet. Waxholmsbolaget angör den brygga som finns på nordvästra sidan av Karklö.

Naturreseptatet ingår i riksintressen för kust och skärgård, rörligt friluftsliv, friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård. I vattenområdet längs Idholmens östra sida och ner förbi Karklös västra sida sträcker sig också en farled för sjötrafik.

Karklö naturreseptatet ingår i Stockholms skärgårds värdestrakt i Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län (Länsstyrelsen 2007).

Ärendets beredning

Länsstyrelsen förvärvade fastigheterna Karklö 1:8 och 1:13 efter ett avslag i ett jordförvärvsärende. Fastigheterna som förvaltats av jordfonden ska i enlighet med 2 § förordningen (1989:281) om jordfonden användas för att främja en från allmän synpunkt lämplig utveckling av företag inom jordbruket och skogsbruket samt för att främja bosättning och sysselsättning i området.

Avsikten med förvärvet var att egendomen skulle säljas vidare till markägarna som bedrev jordbruk på grannfastigheten Karklö 1:7. De önskade dock endast förvärva ett område av Karklö 1:8 i anslutning till brukscentrum på Karklö 1:7. Länsstyrelsen kontaktade då Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län som var intresserad av resten av egendomen. Länsstyrelsen sålde under 2001 fastigheterna i enlighet med önskemålen. Det område som markägaren till Karklö 1:7 förvärvade har genom fastighetsreglering förts samman med Karklö 1:7. I dagsläget brukas jordbruksmarken inom Skärgårdsstiftelsens markinnehav på Karklö 1:8 och 1:13 av en annan arrendator.

Länsstyrelsen har tagit fram ett förslag till reservatsbeslut och skötselplan för området. Tidigt samråd genomfördes med Havs- och vattenmyndigheten (HaV) där följande synpunkter framkom. HaV påpekade att om avsikten är att skydda marina miljöer bör det framgå i syfte och föreskrifter. De föreslog en hastighetsbegränsning inom naturreseptatet för att inte störa djur- och fågelliv och ansåg även att en föreskrift som reglerar bojförhöjningar bör finnas samt en karta över nuvarande bojförhöjningar.

Länsstyrelsen skickade den 17 augusti 2017 förslaget på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Följande synpunkter inkom.

Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten och Värmdö kommun har inget att erinra mot bildandet av reservatet.

Skärgårdsstiftelsen tycker att förslaget i sin helhet ser bra ut, men önskar att Länsstyrelsen utför och bekostar gränsmarkering. Skärgårdsstiftelsen kan därefter åta sig underhållet av densamma.

Vattenfall har lämnat synpunkter på möjligheterna till skötsel och underhåll av ledningsgata och ledning i området.

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Markägarna till Karklö 1:46 lämnar synpunkter på båtuffarleden mellan Karklö och Gällnö. De anser inte att det finns tillräcklig information på plats om hur båtarna ska användas. Båtarna används inte som det är tänkt och det händer ofta att alla båtarna är på samma sida, och även att båtar förankras vid fel brygga. De undrar också vem som har ansvar för information och förvaltning av båtuffarleden.

Markägaren till Karklö 1:16 är mycket positiv till reservatsbildningen och anser även att det borde införas hastighetsbegränsning i Karklöfladen, då många snabba och stora båtar åker där.

Markägarna till Karklö 1:83 uppfattar bildandet av naturreservatet som något i huvudsak mycket positivt. Dock ser de att bildandet ger inskränkningar i de möjligheter och rättigheter som kommer med det officialservitut som ingår i fastigheten. De vill att rättigheterna ska kvarstå i oförändrad omfattning även efter reservatsbildningen.

Markägaren till Karklö 1:74 har ett officialservitut som ger rätt att använda ett område vid stranden för sjöviste och rätt att använda stigen som leder dit. Den enda praktiskt möjliga vägen till och från fastigheten är sjövägen. Markägaren anser att det föreslagna naturreservatet gör att fastigheten inte kan utnyttja servitutet.

Waxholms Båtklubb, som har en del av Björkholmen som klubbholme, undrar vilka rättigheter klubben har gentemot allmänheten i och med det arrendeavtal som de har. De önskar också att den föreslagna infoskylten i norr på Björkholmen istället placeras på den södra eller östra sidan av ön.

Sjöfartsverket påpekar att området ligger i nära anslutning eller inom område för farled eller inom område som utgör buffertzonen för sjötrafikens farledsstråk. De anser att verksamheter med sjösäkerhetshöjande åtgärder för att säkerställa sjötrafiken bör medges undantag i naturreservatet. Behov av eventuella nya anläggningar för sjösäkerhetshöjande åtgärder bör också omfattas av undantag.

Länsstyrelsens bedömning

Området utgör ett för det rörliga friluftslivet mycket attraktivt skärgårdsområde med varierade skogs- och strandmiljöer och ett rikt växt- och djurliv. På öarna Karklö och Björkholmen finns ett mycket välbevarat odlingslandskap som hålls levande och öppet genom ett aktivt jordbruk och djurhållning. Skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden äventyras. Med anledning av detta har Länsstyrelsen tagit upp frågan om bildande av naturreservat.

Med anledning av HaV:s synpunkter vid det tidiga samrådet har Länsstyrelsen inkluderat havsmiljöerna i naturreservatets syfte. Vad gäller föreskrifterna så föreslås redan förbud mot att dra fram ledningar i vatten, förbud mot att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk bearbetning, förbud mot att utan tillstånd muddra samt att under längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand. Ytterligare föreskrifter bedöms inte behövas för att

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

uppfylla syftet med reservatet. När det gäller hastighetsbegränsningar så gör området form och avgränsning att det blir svårt att praktiskt genomföra en sådan inskränkning. Reglering av bojförstärkningar bedöms inte behövas för att bevara området värden eftersom det i dagsläget endast finns ett fåtal bojar vid Idholmen.

Vad gäller Skärgårdsstiftelsens synpunkter om gränsmarkering så är det förtydligt i skötselplanen att Länsstyrelsen utför och bekostar gränsmarkeringen och att Skärgårdsstiftelsen därefter sköter underhållet.

Under D4 finns ett undantag för innehavaren av ledning i området, vilket Länsstyrelsen bedömer vara tillräckligt för Vattenfalls skötsel av ledning och ledningsgata.

Angående synpunkterna på båtluffarleden, så är det Skärgårdsstiftelsen tillsammans med Värmdö kommun som ansvarar för denna. Kommunen ansvarar för båtar, skyltning mm och Skärgårdsstiftelsen för tillsyn av båtarna. I skötselplanen är det tillagt att informationen vid båtarna ska förbättras och kompletteras för att underlätta användningen av leden.

Angående hastighetsbegränsning i Karklöfladen så gör området form och avgränsning att det är olämpligt att genomföra en sådan inskränkning i naturreservatet inom ramen för detta ärende. Eventuell ansökan om hastighetsbegränsning enligt sjötrafikförordningen (1986:300) för ett lämpligt område får sökas i särskild ordning hos Länsstyrelsen.

Vad gäller servituten på Karklö 1:83 och Karklö 1:74 så är ett undantag tillagt för de rättigheter som kommer med inskrivna servitut (D9). Ett undantag är också tillagt för röjning runt sjövisen (D10).

Angående Waxholms Båtklubbs synpunkter så gäller allemansrätten även inom området som arrenderas av båtklubben, vilket gör att alla människor har rätt att vistas där. När det gäller infoskylten inom arrendeområdet så anser Länsstyrelsen att den bör kvarstå eftersom många går iland där, vilket gör att information om naturreservatet och föreskrifterna behövs.

Med anledning av Sjöfartsverkets synpunkter så har en föreskrift (A13), samt ett undantag för skötsel av befintliga farledsmarkeringar och sjösäkerhetshöjande anläggningar lagts till (D11). Länsstyrelsen bedömer att Sjöfartsverkets synpunkter därmed är tillgodosedda.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan

I översiktsplanen för Värmdö kommun, antagen i december 2011, redovisas reservatet som ingående i ett riksintresseområde för naturvård och friluftsliv. Med undantag av Idholmen ingår reservatsområdet även i ett område av riksintresse för kulturmiljövården. Höga naturvärden redovisas för delar av Karklö (ekskogsområdet) och delar av Idholmen (skog med mycket högt naturvärde, nyckelbiotop).

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Miljö kvalitetsmål

Skydd av området bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det, för att skydda och vårda de värden som har beskrivits, finns skäl att besluta om att bilda Karklö naturreservat samt att besluta om föreskrifter och fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets natur-, kultur- och friluftsvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som begränsning av skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Beslutet har fattats och godkänts digitalt av vikarierande landshövding Åsa Ryding med miljöhandläggare Kristina Jiselmark som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg och jurist Lovisa Ristner deltagit.

Bilagor

1. beslutskarta
- 2A. skötselplan
- 2B. skötselkarta
3. hur man överklagar

Sändlista

Sakägare

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län, Box 7669, 103 94 STOCKHOLM
Ing-Marie Fogelström, Kometvägen 53, lgh 1202, 183 48 TÄBY
Madeleine von Greyerz, Sandhamnsgatan 59, lgh 1204, 115 28 STOCKHOLM
Clary Ingalill Danielsson, Karlavägen 81, lgh 1101, 114 59 STOCKHOLM

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Hans Olof Danielsson, Karlavägen 81, lgh 1101, 114 59 STOCKHOLM
Ann-Marie Österman, Åsögatan 161, lgh 1501, 116 32 STOCKHOLM
Max William Österman, Svartsö Trångholmen 212, 130 33 GÄLLNÖBY
Mia Marie Österman, Svartsö Trångholmen 212, 130 33 GÄLLNÖBY
Hans Gustaf Kruskopf, Västra Banvägen 24A, lgh 1201, 184 50 ÅKERSBERGA
Gertrude Kruskopf, Svartsö Trångholmen 114, 130 33 GÄLLNÖBY
Nils Gunnar Kruskopf, Svartsö Trångholmen 114, 130 33 GÄLLNÖBY
Carin Elisabet Selin, Slogvägen 2, 181 31 LIDINGÖ
Eva Selin Wretblad, Vårbacken 9, 131 41 NACKA
Erik Ludvig Wilhelm Selin, Gårdsvägen 11A, 141 70 SEGELTORP
Gustaf Selin, Tavastgatan 25A, lgh 1001, 118 24 STOCKHOLM
Johnnie Wiklund, Drottningholmsvägen 21, 5 tr, 112 42 STOCKHOLM
Leif Petersson, Folkungagatan 126, lgh 1102, 116 30 STOCKHOLM
Lars Carlqvist, Jättestigen 1, 3 tr, 167 62 BROMMA
Karin Lund, Jättestigen 1, 3 tr, 167 62 BROMMA
Armin Brodowsky, Karlavägen 76, lgh 1302, 114 59 STOCKHOLM
Vattenfall eldistribution AB, Ru 2560, 169 92 STOCKHOLM
Töres Theorell, Karlbergsvägen 72B, lgh 1401, 113 35 STOCKHOLM
Ann-Mari Lind Theorell, Karlbergsvägen 72B, lgh 1401, 113 35 STOCKHOLM
Petter Könberg, petter.konberg@gmail.com

Myndigheter och övriga

Värmdö kommun varmdo.kommun@varmdo.se
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.se
Riksantikvarieämbetet registrator@raa.se
James Rune Johansson, Bandyvägen 43, 129 49 HÄGERSTEN
Åsa Westerlund, Gröndalsvägen 39, lgh 1301, 117 66 STOCKHOLM
Thomas Magnusson, Lotsgatan 1, 116 36 STOCKHOLM
Sigrid Schück, Lotsgatan 1, 116 36 STOCKHOLM
Annika Westergård Dahlgren, Trastvägen 33, 181 56 LIDINGÖ
Fredrik Dahlgren, Skonarevägen 16, 185 33 VAXHOLM
Jonas Dahlgren, Grantunet 6, 181 48 LIDINGÖ
Joakim Dahlgren, Sälgstigen 37, 181 62 LIDINGÖ
Eva Dahlgren, c/o Dahlgren, Pyrolavägen 38, lgh 1001, 181 60 LIDINGÖ
Katrinn Dahlgren, Pyrolavägen 38, lgh 1001, 181 60 LIDINGÖ
Sven Elis Fogelström, Grundviksvägen 5, 184 97 LJUSTERÖ
Waxholms Båtklubb, info@waxholmsbatklubb.se
Sundbybergs Båtklubb, sundbybergs.batklubb@telia.com

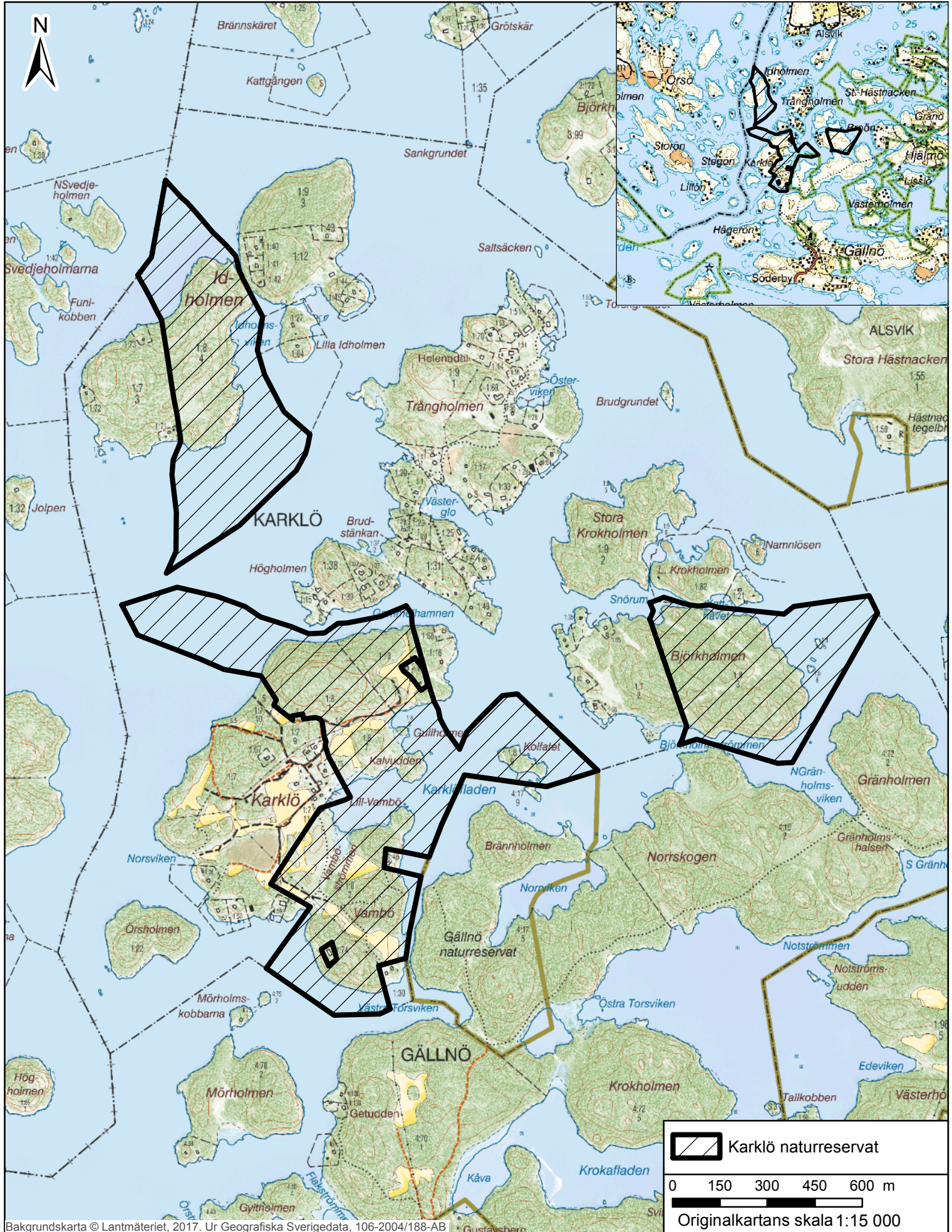
Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Jan och Martin Heidendahl, Roslagsgatan 25, 113 55 STOCKHOLM
Transportstyrelsen, Stockholm, sjöfart, Box 1559, 171 29 SOLNA
Försvarmakten, Högkvarteret, exp-hkv@mil.se
Sjöfartsverket, Sjökarteenheten, sjofartsverket@sjofartsverket.se
Kustbevakningen, Region nordost, registrator@kustbevakningen.se
Polismyndigheten, Polisområde Stockholm syd, registrator.stockholm@polisen.se
Polismyndigheten, Sjöpolis enheten, sjopolisen.stockholm@polisen.se

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Karklö naturreservat

0 150 300 450 600 m

Originalkartans skala 1:15 000

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Bilaga 2A till reservatsbeslutet

Skötselplan för Karklö naturreservat, Värmdö kommun

Denna skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län och baseras på ett förslag som tagits fram av Hans Sandberg, Biomedica Omberg, inför bildandet av Karklö naturreservat.

Skötselplanen är indelad i en beskrivning av området och en plan för reservatets skötsel. Skötselplanen, som är en bilaga till reservatsbeslutet, fastställs samtidigt som reservatet bildas. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatet återfinns i reservatsbeslutet.

1. Beskrivning av reservatet

Översikt

Naturreservatet är ca 123 hektar stort och ligger i mellanskärgården i Värmdö kommun, nordost om Värmdölandet och sydost om Södra Ljusterö. Det omfattar delar av öarna Karklö-Vambö, Björkholmen och Idholmen samt hela Kolfatet och mellanliggande hav. Vid Vambö och Kolfatet gränsar reservatet till Gällnö naturreservat i sydost.

På Karklö-Vambö bedrivs ett aktivt jordbruk med boskapsskötsel. Här finns ett odlingslandskap med åkrar och betesmarker. På ön finns även hållmarker, lövskogar och barrskogar samt lummiga ekbackar på öns inre delar.

Björkholmen domineras av hållmarker med blandskog med inslag av före detta ängsmarker.

Idholmen domineras av hållmarker och granskog. Delar av skogen är klassad som nyckelbiotop och har höga naturvärden med gott om död ved.

Ön Kolfatet är blockrik och delvis bevuxen med tall.

Karklö och intilliggande öar används frekvent av det rörliga friluftslivet.

Naturtyper

Naturreservatets areal har indelats i följande naturtyper (tabell 1) enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur), som baseras på satellitdata.

Tabell 1. Naturtyper enligt KNAS. Källa: VIC-natur 2017-01-16.

Naturtyp	Areal (ha)
Tallskog	19,2
Barrblandskog	7,1
Granskog	8,7
Lövblandad barrskog	2,3

SKÖTSELPLANDatum
2017-12-13Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Triviallövskog	4,2
Ädellövskog	3,3
Triviallövskog med ädellövinslag	1,2
Ungskog inklusive hyggen	1,7
Övriga skogsimpediment	5,1
Odlad mark	4,5
Övrig öppen mark	1,3
Betesmark	0,8
Hav	63,1
Totalt	122,5

Naturförhållanden***Geologi och topografi***

Öarna i reservatet är förhållandevis kuperade med undantag av Kolfatet, vars högsta punkt endast ligger 5 meter över havet. Karklö kantas på flera håll av branta klippstränder och har en högsta punkt på 33 meter över havet.

Bergarterna utgörs av olika slags gnejser. På enstaka ställen finns fältspatsgångar och diabas-bergarter. På Karklös nordvästra sida finns ett mägerlag och på öns nordöstra sida finns en före detta mindre täkt för sand eller grus. Märgeln, som är en kalkhaltig jordart, skeppades förr ut från ön. Den fördes bland annat till fastlandet som jordförbättringsmedel. Jordartsbilden karaktäriseras annars av tunna morän- och lerjordar.

Vegetation, flora och fauna**De olika öarna**

Karklö naturreservat har karaktären av traditionellt brukad skärgårdsmiljö. Skogen har brukats på ett naturvårdsinriktat sätt under flera decennier med återkommande röjningar och gallringar. Detta sätt att nyttja skogen har under lång tid präglat brukandet i skärgården. I mer kuperad terräng har skogen huvudsakligen lämnats för fri utveckling.

Öarna har en varierande fauna och flora. Bland däggdjur finns rådjur, räv, skogshare och grävling. Fågelarter som förekommer är till exempel spillkråka, mindre hackspett, dubbeltrast och tofsmes.

Ett småskaligt odlingslandskap finns väl bevarat på *Karklö-Vambö* och här bedrivs ett aktivt jordbruk med åkerbruk och boskapsskötsel som vidmakthåller ett öppet landskap med välskötta åkrar, ängar och betesmarker. Karklö har enligt äldre källmaterial nyttjats för betesdrift under lång tid. Detta märks på den rika ängs- och hagmarksfloran samt på förekomsten av träd som präglats av det öppna

SKÖTSELPLAN**Datum**
2017-12-13**Beteckning**
5112-24759-2012
0120-02-052

beteslandskapet. På Kalvudden förekommer exempelvis blekstarr, knägräs, Adam och Eva, brudbröd, rödklint, prästkrage och svartkämpar.

Odlingslandskapet på Karklö är uppblandat med hållmarker, lövskogar och barrskogar. De inre delarna av ön präglas av lummiga ekbackar. På den nordvästra delen finns en större talldominerad skog med inslag av gran. En del tallar är grova och har så kallad pansarbark.

Röjningsåtgärder har utförts bland annat på Kalvudden i syfte att gynna lövträd och buskskikt. Arter som ek, ask, björk, klibbal, rönn, oxel, vildapel och lönn förekommer och inom vissa partier finns senvuxen ek och ibland också gammal asp. Buskskiktet utgörs av enbuskar, hassel, måbär, nypon, slån och berberis. I fältskiktet, framförallt i mer slutna partier, påträffas backskafting, lundgröe, sårläka, skogsnarv, skogsvicker, lundkovall och blåsippan. På lövträden växer en rik kryptogamflora med exempelvis västlig njurlav och asphättemossa. På tallarna förekommer talticka. Karklö kantas av strandängar, steniga stränder och branta klippstränder.

Björkholmen domineras av hållmarker med blandskog och av långsmala, flikiga åkrar. En udde på norra delen av Björkholmen arrenderas av Waxholms båtklubb och används som klubbholme. Liksom Karklö har Björkholmen nyttjats för betesdrift under lång tid. Ön hävdas av nötkreatur som fraktas dit med kofärja. Delar av träd- och buskskiktet är tydligt betespräglade. Blandskogen på ön har annars tätat betydligt sedan 1950-talet. Ett belegg för detta är att det i skogen finns åtskilliga enbuskar som har dött av beskuggning. På ön finns en rik ängs- och hagmarksflora, framför allt knuten till de öppna före detta åkrarna och till brynzonerna. Denna flora är en del av det biologiska kulturarvet i området och har kommit dit på grund av tidigare brukande av markerna. På ön har relativt omfattande restaureringsåtgärder skett på 1990-talet i syfte att vidga brynen samt att friställa ekar och andra lövträd. I de öppna partierna består fältskiktet av bland annat knägräs, brudbröd, gökärt, blodrot, bockrot, nattviol och gråfibbla.

Idholmen domineras av hållmarker och granskog. Stränderna är i huvudsak branta klippstränder. Relativt mycket asp har vuxit upp i spåren av större avverkningar på ön under 1960-talet. Delar av den kvarvarande skogen, främst utmed branterna, är klassade som nyckelbiotop och har mycket höga naturvärden och stora mängder död ved. Idholmen är idag ohävdad. Här finns partier med gammal gran och intressanta tallhållmarker. Buskskiktet utgörs av hassel, måbär, nypon, slån och enbuskar. Fältskiktet innehåller arter som backskafting, sårläka, myskmadra och blåsippan. På ön förekommer talticka och svavelriska. I bottenskiktet påträffas renlavar, husmossa och väggmossa.

Den lilla ön *Kolfatet* är bevuxen med en gles tallskog som har inslag av gran, björk och rönn. Den har tidigare betats trots att ön endast erbjuder ett mycket magert bete. Ön arrenderas av Sundbybergs båtklubb och används som klubbholme. På ön finns en grov döende ek, troligen upp emot 300 år gammal.

SKÖTSELPLAN

Datum
2017-12-13Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052**Rödlistade arter och signalarter**

I tabell 2 anges signalarter, rödlistade arter och andra intressanta arter som observerats i reservatet vid fältbesök och inventeringar.

Tabell 2. Rödlistade arter och signalarter m.fl. vilka noterats i naturreservatet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som anges i källförteckningen. Rödlistekategori följer ArtDatabanken 2015; NT = nära hotad (Near Threatened), VU = sårbar (Vulnerable), S = signalart enligt Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/Signalart
Kärlväxter		
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	
Brudbröd	<i>Filipendula vulgaris</i>	
Gökärt	<i>Lathyrus linifolius</i>	
Knägräs	<i>Danthonia decumbens</i>	
Myskmadra	<i>Galium odoratum</i>	S
Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	
Pukvete	<i>Melampyrum arvense</i>	
Sårläka	<i>Sanicula europea</i>	S
Vanlig luddvicker	<i>Vicia villosa ssp. villosa</i>	VU
Lavar		
Västlig njurlav	<i>Nephroma laevigatum</i>	VU
Gammelgranlav	<i>Lecanactis abietina</i>	
Svampar		
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S
Svavelriskä	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Fåglar		
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT

Vattenområdet

De vattenområden som ingår i reservatet har inte varit föremål för detaljerade inventeringar. I samband med framtagandet av skötselplanen konstaterades dock att de grunda mjukbottenarna norr och söder om Björkholmen är attraktiva för abborre, gädda och mört. Blåstång förekommer bland annat i anslutning till hårbottenmiljöer vid Idholmen. Karklöfladen mellan Kalvudden och Kolfatet är klassad som ett potentiellt skyddsvärt grundområde i Länsstyrelsens flygbildstolkning.

Kartunderlag från Fiskeriverket tyder också på att grundområdena runt hela Björkholmen, samt norr och öster om Karklö, är potentiellt lämpliga lekområden för abborre (Fiskeriverket, 2007). Söder om Vambö finns ett potentiellt uppväxtområde för abborre.

Bottensubstrat och vågexponering

Enligt Länsstyrelsens marina naturtypskartering utgörs bottensubstraten i de grundare avsnitten runt Björkholmen av glaciallera med inslag av hårbottenar på östra sidan. Idholmens grunda områden består av glaciallera och hårbottenar, medan det i de djupare delarna även finns finsediment, som sträcker sig mot vattnet som ingår runt Karklö. Karklös grunda områden består av glaciallera och hårbottenar, och på östra sidan förekommer även ett område med finsediment. På

SKÖTSELPLAN

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

östra sidan ingår några mindre områden med täta vassbälten. Vattnen i reservatet bedöms vara relativt skyddade från större vågsvall och erosion.

Marin modellering

Länsstyrelserna i Stockholm och Södermanland har tillsammans med AquaBiota Water Research gjort en marin modellering (MMSS) (AquaBiota, 2013).

Modelleringen är en så kallad rumslig habitatmodellering, gjord utifrån punktvis fältinventering av olika miljö- och artförekomster samt statistiska beräkningar. Den beskriver potentialen för förekomst av olika växt- och djursamhällen.

Enligt modelleringen finns det grundområden med potentiellt mycket värdefull undervattensvegetation, som kan utgöra lek- och uppväxtområden för fiskar i reservatet. Alla öarna har potential, men norra och östra sidan av Karklö, runt Kolfatet, samt norr och söder om Björkholmen bedöms som de bästa delarna.

Värdena för fiskyngel bedöms enligt modelleringen vara höga i Idholmsviken, på södra sidan av Björkholmen, i viken söder om Kalvudden på Karklö och längs norra sidan av Karklö.

Markanvändning och kulturhistoriska värden**Äldre markanvändning**

I slutet av stenåldern hade den norra delen av Karklö höjt sig över havet och bildat en liten ö. I slutet av bronsåldern hade norra och centrala Karklö bildat en större ö, som tillsammans med flera andra närliggande öar som Gällnö, Stegö, Storö och Grinda bildade en liten arkipelag. Omkring år 1000 hade den norra delen av Karklö vuxit till nästan samma storlek som i dag medan Vambön bestod av två mindre holmar. Björkholmen och Idholmen samt Kolfatet hade också blivit egna öar. Landhöjningen skapade efterhand allt bättre förutsättningar för ängsbruk och odling genom att gammal havsbotten torrlades. Det är möjligt att Karklö började användas extensivt till ängsbruk redan under denna tid.

Senast under medeltiden torde Karklö ha fått fast befolkning. Det tidigaste belägget för bebyggelse på Karklö är från 1530-talet, när ön för första gången omnämns i en jordebok. Ön bestod då av en gård om ett mantal. Brukaren betalade skatt i form av bland annat smör och torsk.

Karklö har sedan början av 1600-talet genomgått många ägarbyten. Mellan åren 1645-1697 ägdes ön av adeln, efter reduktionen 1697 till 1798 av borgare och präster, därefter av bönder. År 1645 blev ön frälsegård då generalkamreren Mårten Blixencrona fick Karklö som donation från kronan. Därefter kom ön att ägas av flera adliga familjer och har genom åren hört antingen till Sund eller till Siggesta på Värmdö.

Liksom andra öar i skärgården härjades Karklö av ryssarna under skärgårdskriget sommaren 1719. Hus och löseegendom brändes. Mangårdsbyggnaden, det stora huset i karolinerstil mitt i byn, ska enligt traditionen ha skonats från elden. I så fall kan byggnaden vara uppförd så tidigt som i början av 1700-talet.

SKÖTSELPLAN

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Uppgifter om markernas avkastning på Karklö visar att ängsmarken producerade i genomsnitt 8 lass hö i början av 1600-talet (ett lass är 212 kg och som tumregel gick det i Mälardalsregionen åt fyra lass hö för att hålla en ko under vintern). Omkring år 1640 hade höskörden fördubblats till 16 lass per år. Den stora ökningen kan ha flera orsaker, till exempel strandförskjutningen. Åkerarealen var vid denna tidpunkt $2\frac{3}{4}$ tunnland. Vid laga skifte år 1849 hade åkerarealen i Karklö by ökat till 7,1 hektar. Under de följande femtio åren mer än fördubblades åkerarealen, till 16,5 hektar, framförallt genom att ängsmark odlades upp under denna period. Under 1600-talet fram till slutet av 1800-talet har det sannolikt funnits lika många betesdjur på Karklö som på andra jämförbara öar i mellanskärgården.

Nuvarande markanvändning och ägoförhållanden

I början av 1900-talet avstyckades några mindre hemman och torp från stamfastigheterna. Senare under 1900-talet såldes en del mark till sommargäster. År 2002 förvärvades en av stamfastigheterna av Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län. Genom Skärgårdsstiftelsens förvärv och utarrendering av markerna finns förutsättningar att bevara området och säkerställa en långsiktig och ändamålsenlig skötsel av skogs- och jordbruksmarkerna.

Idag vårdas odlingslandskapet genom det jordbruk och den boskapsskötsel som bedrivs, i första hand på Karklö, där ängsmarker och vissa skogsområden betas. Några djur transporteras även till Björkholmen där de får beta på hela ön. På Björkholmen finns spår kvar av den trädhamling som förr skett på ön. Något egentligt skogsbruk bedrivs inte längre.

Den nutida bebyggelsen på Karklö ligger samlad invid hamnen på östra sidan, på ett sätt som är typiskt för mellanskärgården, och många av byggnaderna har mycket av sin äldre karaktär i behåll.

Fornlämningar och kulturspår

Det finns inga kända fasta fornlämningar inom reservatet. I fornlämningsregistret förekommer dock det ovan nämnda karolinska huset mitt i byn samt ett område med gropar (skyttegravar), som är nedgrävda i rullstensåsen på Karklö.

Jordbruksstrukturer som idag kan observeras i åkerlandskapet är grävda diken, odlingsrösen, åkerholmar, stenvägar och en stensatt brukningsväg.

Karklö ingår i ett riksintresseområde för kulturmiljövården (K 615) och i ett område som klassats som en kulturhistoriskt värdefull helhets- och närmiljö av Värmdö kommun.

Byggnader och anläggningar

Vindskydd, förråd och torrdass finns på de klubbholmar som Waxholms och Sundbybergs båtklubbar disponerar. I övrigt saknas byggnader i reservatet.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2017-12-13**Beteckning**
5112-24759-2012
0120-02-052**2. Plan för områdets skötsel****Övergripande mål och skötsel**

Skötseln av naturreservatet ska leda till att uppfylla syftet med reservatet.

Detta ska uppnås genom att:

- delar av skogen undantas helt från skogsbruk,
- naturvårdsinriktat skogsbruk (skärgårdsskogsbruk) bedrivs i delar av skogen, där gallringar och röjningar görs i syfte att få fram grova barr- och lövträd. Slutavverkning är inte tillåten. Grova ekar och andra lövträd som är i behov av sådana åtgärder friställs,
- odlingslandskapets kulturvärden vårdas, till exempel genom röjningar och bete,
- anordningar för friluftslivet underhålls.

Skötselområden

Reservatet är indelat i fem skötselområden utifrån naturtyp och skötselbehov. De har i vissa fall delats in i delområden. Områdena redovisas på skötselkartan, bilaga 2B.

1. Skogsmark med huvudsakligen fri utveckling
2. Skog med naturvårdsinriktat skogsbruk (skärgårdsskogsbruk)
3. Åkermark
4. Betesmarker och strandängar
5. Vattenområden

Skötselområde 1 – Skogsmark med huvudsakligen fri utveckling (ca 13 ha)***Beskrivning***

Skötselområdet har delområden på Karklö-Vambö (1a, 1b) och Kolfatet (1c). På Karklö-Vambö rör det sig om två hällmarksområden och en mindre holme (Gullholmen).

Skötselområdet karaktäriseras av naturskogsliknande habitat med kontinuitet av gammal skog samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Skogstyper är hällmarkstallskog, granskog och mindre partier av lövskog. Gran- och tallskogen är olikåldrig med träd som är upp emot 160-190 år. Skogen är varierande och bitvis luckig, vilket skapar förutsättningar för en rik kryptogamflora. Miljön är gynnsam för vedsvampar och gammelgranlav är vanligt förekommande. Några grövre ekar finns inom skötselområdet.

Skötselområde 1a är på en karta från 1630-talet markerat som en del i ett tvåsådes-område. Karklö var då avdelad med hägnader på mitten i nord-sydlig riktning, vilket tyder på att det vartannat år var bete hela säsongen och vartannat år odling med sent betespåsläpp.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2017-12-13**Beteckning**
5112-24759-2012
0120-02-052***Bevarandemål***

Målet är att skogens naturtyper ska bibehållas eller förändras främst genom naturliga processer. Samtidigt bör lövträdsförekomsten inte minska. Grövre ekar ska ha goda ljusförhållanden för att leva så länge som möjligt. Förekommande rödlistade arter som är knutna till skogsmiljön ska ges goda förutsättningar att reproducera sig och leva kvar i området. Mängden död ved i form av lågor, högstubbar och torrakor ska tillåtas öka, i första hand genom naturliga processer.

Skötsel

Delområdena lämnas i huvudsak för fri utveckling. Begränsade insatser av naturvårdsskäl får dock förekomma. Ek och tall som har förutsättningar att utvecklas till gamla grova träd bör frihuggas. I lövskog får röjning av uppväxande gran utföras för att bibehålla naturtypen.

Skötselområde 2 – Skog med naturvårdsinriktat skogsbruk (ca 34 ha)***Beskrivning***

Delområdena 2a (på Karklö), 2b (på Vambö) samt 2c (på Björkholmen) utgörs av brukade skärgårdsskogar där plockhuggning och skogsbyte bedrivits under lång tid. Träd- och buskskikt är betespräglad och varierat med både barr- och lövträd. Inom delområde 2a finns rikligt med asp. Blandskogen har tätat under senare decennier. På öarna har plockhuggningar utförts i syfte att skapa ljusbrunnar, vidga brynen samt att friställa ekar och andra lövträd. I delområde 2c finns två tidigare åkermarker med hävdgynnad flora, som exempelvis darrgräs, Adam och Eva, jungfrulin, bockrot, liten och stor blåklocka, gullviva, rödklint och prästkrage. Delområde 2d (på Idholmen) innehåller mer naturskogsliknande skog med en kontinuitet av gamla träd. Skogstyperna där är hållmarkstallskog, granskog och mindre partier av lövskog. Död ved i olika nedbrytningsstadier och grupper av asp förekommer främst på norra delen av Idholmen. I aspskogen röjdes ca 6 ha under 2008. Delar av ön är klassade som nyckelbiotop.

På laga skifteskartan från 1848-1849 är skötselområde 2d markerat som betesmarker i norr och skogsmarker i söder med mellanliggande bergiga delar.

Bevarandemål

Målet är att bevara en brukad skärgårdsskog där plockhuggning och röjningar är återkommande inslag och där skogen betas av tamboskap. I ljusöppna gläntor ska hävdgynnade kärleväxter ha goda förutsättningar att fortleva. Lövträd, i synnerhet grova ekar, ska ha goda ljusförhållanden för att leva så länge som möjligt. Återväxten av grövre lövträd gynnas genom att även yngre och medelålders lövträd ges goda ljusförhållanden. Bryn mot åker och hagmark ska vara variationsrika och ljusöppna.

Skötsel

Skogen ska skötas med naturvårdande inriktning och med fortsatt betesdrift. Slutavverkning får inte ske. Inom nyckelbiotopen i delområde 2d bör man vara restriktiv med skötsel.

SKÖTSELPLANDatum
2017-12-13Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Döda träd bör lämnas kvar där så är lämpligt för att gynna insektsfaunan. Lämpligt är i första hand i solbelysta, sydvända backar och bryn som inte ligger alldeles i närheten av den historiska gårdsbebyggelsen. Nära bebyggelsen har det hämtats brännved, timmer och material till gårdsel, så där har det troligen historiskt varit väldigt lite död ved.

Betespräglade lövträd ska gynnas i skötseln. Frihuggning av såväl yngre som äldre ekar och tallar som är inväxta i gran ska genomföras. Blir granen alltför dominant på marker där den riskerar att konkurrera ut andra trädslag ska den hållas efter. När befintliga gläntor vidgas sker detta genom att i första hand gran tas bort och lövträd sparas.

De öppna, tidigare åkermarkerna som finns på Björkholmen röjs från sly vid behov och betas, om möjligt från början av juni. Brynen röjs vid behov så att buskar och hävdgynnad vegetation gynnas. Om äldre träd lämpliga för restaureringshamling finns så kan detta utföras. På lämpliga ställen bör också några yngre träd hamlas.

Skötselområde 3 – Åkermark, betesmark och kantzoner (ca 8 ha)**Beskrivning**

Avser åkermark och betesmark på Karklö och Vambö, med bryn och tillhörande strukturer som hör till jordbrukslandskapet. De strukturer som kan observeras är bland annat grävda diken, odlingsrösen, åkerholmar, stenmurar och stensatta brukningsvägar. Ofta är åkermarken omgiven av hävdad eller tidigare hävdad mark – exempelvis tidigare betad skog och små torrbackar. I delar av brynen förekommer ängsflora med arter som kattfot, slätterfibbla, rödklint, solvända och knägräs.

Skötselområde 3a och 3b är på en karta från 1630-talet markerade som åkrar med omgivande kantzoner i ett tvåsådes-område. Karklö var då avdelad med hägnader på mitten i nord-sydlig riktning, vilket tyder på att det vartannat år var bete hela säsongen och vartannat år odling med sent betespåsläpp. På storskifteskartan från 1815-1816 är skötselområde 3c markerat som skogsmark och på laga skifteskartan från 1848-1849 är det i stället betesmark med ett par mindre åkerlappar i.

Bevarandemål

Arealen åkermark och betesmark som brukas genom växtföljd eller nyttjas som betesvall ska inte minska. Inga vedartade grödor bör förekomma på åkermarken. Brynen ska vara ljusöppna, och buskar som ger bär, samt hävdgynnad flora ska gynnas. Jordbruksstrukturen ska vara synliga så att betraktaren kan förstå deras funktion och sätta in dem i sitt rätta sammanhang.

Skötsel

Fortsatt brukande av åkermark och betesmark. Stenar som plockas på åkern läggs i förekommande fall på nya odlingsrösen så att gamla rösen lämnas intakta. Diken underhålls vid behov genom rensning till tidigare djup. Strukturer som hör till jordbrukslandskapet hålls fria från igenväxningsvegetation. Brynen röjs så att det

SKÖTSELPLAN**Datum**
2017-12-13**Beteckning**
5112-24759-2012
0120-02-052

blir en mjuk övergång mellan öppen mark och skog. Brynen bör också betas (sker de år när vallen betas). Blommande och bärande träd och buskar som finns i brynzonen sparas, dock inte i sådan omfattning så att det sker en igenväxning eller att åkerbruk försvåras.

Skötselområde 4 – Betesmark och strandäng (ca 6 ha)**Beskrivning**

Avser mosaiklandskapet vid Kalvudden (4a) samt ekhagmarken och den betade strandängen på södra Karklö (4b). I anslutning till dessa marker finns odlingsrösen. Brukningsvägar löper delvis genom markerna. I hagarna finns en mängd olika hävdgynnade växter som darrgräs, blekstarr, knägräs, Adam och Eva, brudbröd, rödklint, prästkrage och svartkämpar. I fuktiga partier inom delområde 4b påträffas ormtunga, gulkämpar, agnsäv och myskgräs. I mer slutna partier växer även lundkovall och sårlåka. På lövträden finns en rik kryptogamflora.

Skötselområde 4a är på en karta från 1630-talet markerat som en del i ett tvåsädes-område. Karklö var då avdelad med hägnader på mitten i nord-sydlig riktning, vilket tyder på att det vartannat år var bete hela säsongen och vartannat år odling med sent betespåsläpp.

Bevarandemål

Arealen öppen betesmark som brukas genom årligt bete ska inte minska. Brynen ska vara ljusa och luckiga. Såväl i brynen som i övergångszonerna mellan betesmark och åker ska träd och buskar som ger bär, samt hävdgynnad flora gynnas. Odlingsrösen och andra jordbruksstrukturer ska vara synliga så att betraktaren kan förstå deras funktion och sätta in dem i sitt rätta sammanhang.

Skötsel

Om möjligt påbörjas betesdriften kring 1 juni med installning i skiftet september/oktober. Vad som är möjligt avgörs av praktiska faktorer vid djurhållningen. På Kalvudden ska tall och gran glesas ut så att det blir ett mer öppet mosaiklandskap. Träd och buskar som har bär ska gynnas vid röjningsinsatser. Hagtorn och slån får röjas för att undvika igenväxning. Återkommande röjning av sly utförs. Jordbruksstrukturer röjs fram så att de blir väl synliga.

Skötselområde 5 – Vattenområden (ca 63 ha)**Beskrivning**

I samband med framtagandet av denna skötselplan konstaterades att de grunda mjukbottnarna, delvis vassbeväxta, norr och söder om Björkholmen är attraktiva för abborre, gädda och mört. Vattenområdena är inte inventerade sedan tidigare.

Bevarandemål

Att bevara de växtsamhällen som finns i de grunda havsvikarna, samt att bevara och gynna deras viktiga miljöer som föryngringsområden för fisk.

SKÖTSELPLAN

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Skötsel

Inga särskilda åtgärder planeras för närvarande men kan bli aktuella när mer kunskap om vattenområdena har samlats in. Vattenområdets värde som lek- och uppväxtmiljö för fisk bör undersökas. Detta sker i första hand genom inventering av vattenväxter, med kompletterande fiskyngelinventering.

Jakt och fiske

Målsättningen är att befrämja en art- och individrik fauna samtidigt som en traditionell och god viltvård utövas. Jakt är inte reglerad i reservatet och är således tillåten enligt gällande jaktlagstiftning.

Inom vattenområdet finns upplåtelseavtal för fiske. Allmänheten får bedriva fiske enligt reglerna för fritt handredskapsfiske.

Åtgärder för friluftslivet***Mål***

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna.

Friluftsliv och tillgänglighet

Öarna är populära för friluftsliv, framför allt för besökare med egna båtar. Besökare kan också åka med Waxholmsbolagets båtar som avgår under hela året från Strömkajen till Karklö. Den bästa naturhamnen ligger mellan Björkholmen och Lilla Krokholmen och nyttjas till del av Waxholms båtklubb. En annan naturhamn finns i Idholmsviken. Waxholms och Sundbybergs båtklubbar har sina klubbholmar på Björkholmen respektive Kolfatet. Här bedrivs en omfattande klubbverksamhet, i synnerhet under juli och augusti.

En båtuffarled med roddbåtar till låns finns mellan Karklö och Brännholmen (i Gällnö naturreservat) som service åt båtuffare. Båtuffarleden är ett samarbete mellan Skärgårdsstiftelsen och Värmdö kommun. Kommunen svarar för båtar, åror, skyltning mm och Skärgårdsstiftelsen för tillsyn av båtarna. Informationen vid leden bör ses över och kompletteras på svenska och engelska för att det ska bli tydligt hur leden fungerar, då det ibland varit problem vid användningen. Det finns en markerad strövstig på Karklö som hör samman med båtuffarleden, samt en brygga på västra sidan där Waxholmsbåtarna lägger till.

De anordningar som finns för det rörliga friluftslivet bedöms för närvarande vara tillräckliga. Det finns idag inte behov av någon sopmaja eftersom besöksfrekvensen är låg. Om antalet besökare ökar kan det bli aktuellt att ompröva detta. På klubbholmarna ansvarar respektive båtklubb för renhållningen.

Badplats finns utanför reservatet, i närheten av ångbåtsbryggan. På östra sidan av ön finns också klippor som är populära för bad.

SKÖTSELPLAN

Datum
2017-12-13

Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

På intilliggande Gällnö finns vandrarhem samt en iordningställd tältplats. Här finns även en liten handelsbod som är öppen sommartid och en raststuga med information om Gällnöområdet och dess historia.

Döda och kullfallna träd

Enligt reservatsföreskrifterna är det förbjudet att inom skötselområde 1 ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle. Om träd faller över stigar eller vägar får de vid behov tas bort, utan hinder av föreskrifterna. Träd med uppenbar risk att falla över stigar, vägar, byggnader, privata tomter och luftledningar får också tas bort. Om möjligt bör borttagna träd lämnas inom reservatet på lämplig plats.

Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gränser

Information om reservatet och dess föreskrifter ska finnas på informationsskyltar som framställs enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Sådana skyltar ska sättas upp på lämpliga platser i reservatet, se förslag till placering på skötselkartan, bilaga 2B. Ytterligare skyltar kan vid behov tillkomma.

Reservatets gränser ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Merparten av gränsen går dock i vatten och markeras inte. Länsstyrelsen utför den inledande gränsmarkeringen och Skärgårdsstiftelsen underhåller den därefter. Området mättes in av Lantmäteriet under 2006.

Byggnader och anläggningar

Samtliga byggnader som finns inom reservatsområdet hör till de bägge båtklubbarna inom berörda klubbholmar. Ekonomiskt och praktiskt ansvar för byggnaderna vilar på respektive båtklubb.

Reservatsförvaltning och tillsyn

Skärgårdsstiftelsen är förvaltare av reservatet. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder. Samråd om förvaltningen ska ske med Länsstyrelsen. Anteckningar om naturvårdsförvaltningen förs kontinuerligt av förvaltaren.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. För Karklö naturreservat har Länsstyrelsen beslutat att tillsynen ska utövas av Skärgårdsstiftelsen. Anteckningar om tillsynen ska kontinuerligt föras av Skärgårdsstiftelsen. Vid överträdelser av reservatsföreskrifterna underrättas Länsstyrelsen.

Naturvårdsförvaltningens ekonomi

Förvaltningskostnaderna utgörs av kostnader för naturvårdande skötsel, anordningar för friluftslivet, övervakning, gränsmarkering, informationsskyltning samt dokumentation.

Länsstyrelsen finansierar inledande gränsmarkering, reservatsskyltar och dokumentation av naturförhållanden. Övriga skötselåtgärder, samt underhåll av gränsmarkering finansieras av Skärgårdsstiftelsen.

SKÖTSELPLANDatum
2017-12-13Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052**Dokumentation och uppföljning*****Befintlig dokumentation***

Vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har ett område med 7 hektar barrskog på Idholmen klassats som nyckelbiotop, vilken ligger delvis inom reservatet (skötselområde 1c). På Björkholmen finns ett naturvärdesobjekt (barrblandskog) om 2,7 hektar som delvis ligger inom reservatet.

Ett område på Karklö och två på Björkholmen inventerades i ängs- och betesmarksinventeringen 2002.

Mindre delar av Karklö-Vambö omnämns i länets naturvårdsprogram (naturkatalogen, områdesbeteckning VAR.04ab).

Kommande dokumentation

Reservatet bör dokumenteras ytterligare för att öka kunskapen om områdets naturvärden och kulturvärden. Undersökningar som Länsstyrelsen låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning.

Uppföljning av naturvärdena och skogstillståndet kan på sikt leda till att ytterligare skötselåtgärder blir aktuella, med syfte att bibehålla reservatets naturvärden. Skötselplanen får i så fall ses över eller kompletteras.

Uppföljning av genomförda skötselåtgärder

Skärgårdsstiftelsen ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda skötselåtgärder. En uppföljning av förändringar i naturtillståndet och naturvärdena som följd av de naturliga förloppen bör göras om 10-20 år för att då bedöma behovet av en revidering av skötselplanen.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd m.m.	Tidpunkt	Skötselområde	Prioritet
Gränsmarkering	Inom 1 år efter beslut	Reservatets gränser	1
Informationsskyltar	Inom 1 år efter beslut	Se skötselkarta, bilaga 2B	1
Betesdrift	Årligen	2 a-c, 4a-b samt 1 c	1
Naturvårdsinriktad skötsel Björkholmen: Befintliga gläntor (även f d åker) hålls öppna. Grov ek, tall och björk friställs. Vambö: Gläntor i skogen vidgas. Brynet mot 3e breddas.	Inom 5 år efter beslut	2 b-c. Åtgärder på Björkholmen och Vambö.	2
Frihugning av ek och tall	Vid behov	1	1
Röjning av gran	Vid behov	1	1
Röjning/gallring av asp	Inom 5 år efter beslut	2 a på Karklö	2

SKÖTSELPLANDatum
2017-12-13Beteckning
5112-24759-2012
0120-02-052

Röjning av sly	Årligen	2	1
Utglesning av tall och gran	Inom 5 år efter beslut	4	2
Röjning i brynzoner mot åkermark	Vid behov	3 a-e på Karklö och Vambö	2
Hävd på åkermark	Årligen	3 a-e på Karklö och Vambö	2
Underhåll av stigar	Vid behov	Se skötselkarta, bilaga 2B	2
Underhåll av båtluffarled	Vid behov	Se skötselkarta, bilaga 2B	2
Se över information vid båtluffarled	Inom 2 år efter beslut	Se skötselkarta, bilaga 2B	1
Inventering i vatten	Inom 5 år efter beslut	Skötselområde 5	2

3. Källförteckning

AquaBiota. 2013. Naturvärden fiskyngel/vegetation. GIS-material, underlag till rapporten Nyström Sandman m.fl. 2013. Marin modellering i Södermanlands län.

ArtDatabanken, 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU.

Artportalen, www.artportalen.se. Uttag 2017-01-19

Fiskeriverket. 2007. LstAB FISK, Lekområden/uppväxtområden (Balancemodellen), kartmaterial, GIS-skikt.

Lantmäteriet. Äldre lantmäterikartor, häradskarta samt ägoslagskarta med tillhörande beskrivning.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län. Rapport 2007:26.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996. Naturkatalog för Stockholms län (remissutgåva).

Metria, Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur (KNAS). Digitalt material.

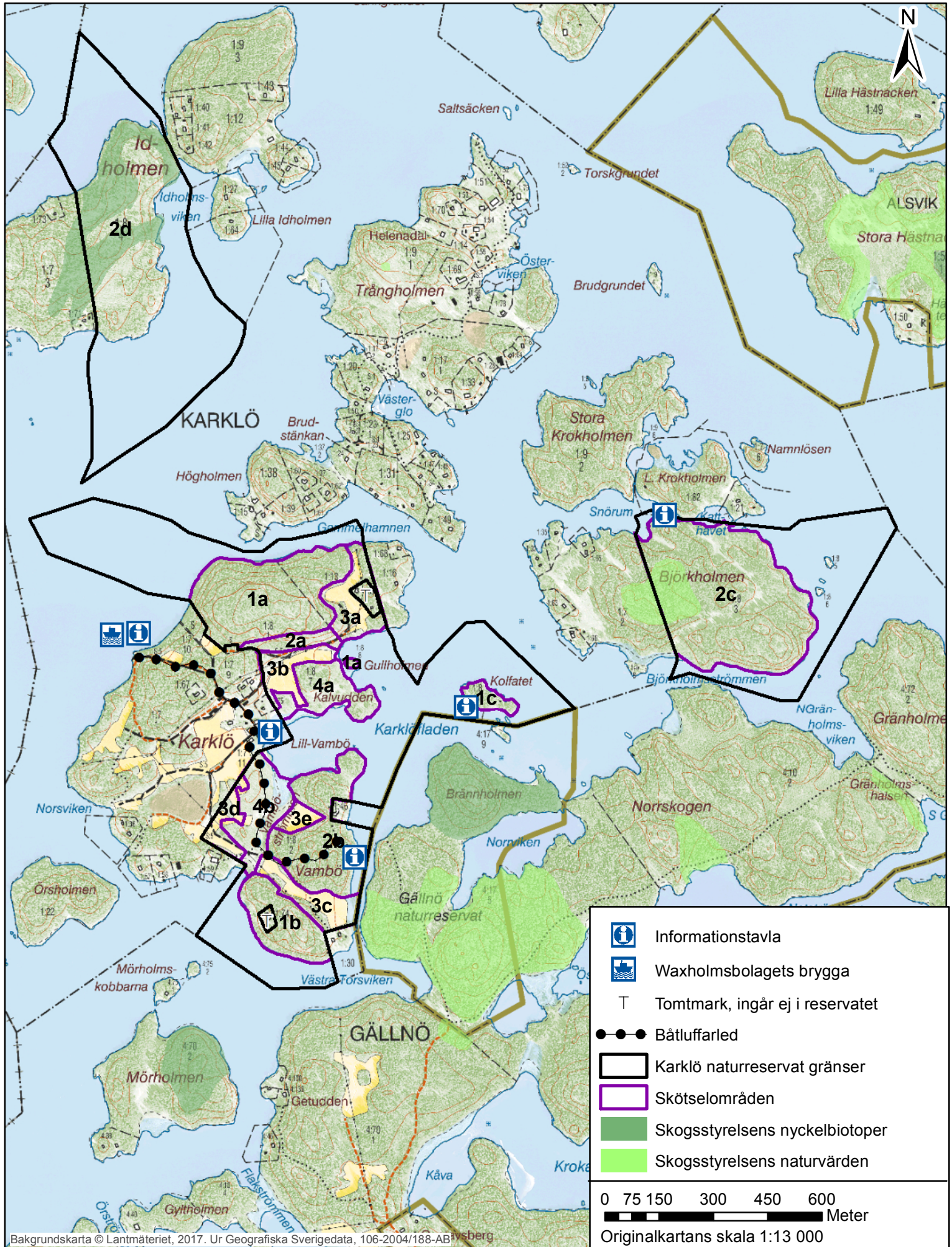
Nitare m.fl., 2000. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag 2000.

Riksantikvarieämbetet, 2004. Kulturmiljöserver Fornsök. <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>. Uttag 2017-01-19

Skogsstyrelsen, 2013. Förteckning över signalarter, 2013-04-15. <<http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologiskmangfald/Signalarter>>

Skogsstyrelsen, Nyckelbiotopsinventering utförd 1998-05-28 på Idholmen.

Värmdö kommun, 2011. Översiktsplan för Värmdö kommun 2012-2030.

Hur man överklagar hos regeringen, Miljö- och energidepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljö- och energidepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljö- och energidepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i	Dagens Nyheter	2017-12-20
	Svenska Dagbladet	2017-12-20

Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.

Att bilda detta naturreservat bidrar till att uppfylla fyra miljökvalitetsmål

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Grundvatten av god kvalitet

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Myllrande våtmarker

Levande skogar

Ett rikt odlingslandskap

Storslagen fjällmiljö

God bebyggd miljö

Ett rikt växt- och djurliv

Kontakt

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för naturvård.
Tfn: 010-223 10 00.
Beslutet finns också att läsa på vår
webbplats, www.lansstyrelsen.se/stockholm.

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm
Besöksadress: Regeringsgatan 66